

BİLGİ NOTU

Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hakkında

22 Kasım, 2019

Gizli ve Özeldir

A. GENEL OLARAK

Bilindiği üzere 6493 Sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun ("Kanun") hazırlanırken başta Avrupa Birliği Ödeme Hizmetleri Direktifi ("PSD") olmak üzere uluslararası standartlar esas alınmıştır.

Kanun'un yürürlük tarihinden sonra finansal teknoloji hizmetlerinde meydana gelen yenilikler nedeniyle mehz PSD'de birçok köklü değişiklik gerçekleştirilmiş, mevcut Avrupa Birliği Ödeme Hizmetleri Direktifi-2 ("PSD-II") halini almıştır.

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de finansal teknoloji hizmetlerinde gelişmelerin meydana gelmesi, elektronik ticaretin gelişmesi, son kullanıcı tarafından sanal para ve internet kullanımında artış, Kanun'da ve ikinci mevzuatta değişikliği zorunlu kılmıştır.

16.10.2019 tarihli Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ("Yasa Değişikliği") ile mevcut durum göz önünde bulundurularak Kanun'da ve diğer kanunlarda değişiklikler ("Düzenleme") yapılmıştır.

Yasa Değişikliği ile açık bankacılık sisteminin alt yapısını hazırlayan düzenlemelere yer verilmiş, PSD-II'ye paralel olarak ödeme hizmeti tanımı genişletilmiştir. Buna ek olarak Kanun'da istisna sayılan hallerin işlem hacimlerine ve Kanun'da yer almayan uygulamaların işlem hacmi veya işleyişine göre TCMB'nin bunları ödeme hizmeti olarak değerlendirebileceği belirtilerek ödeme hizmetinin sınırlarına esneklik kazandırılmıştır.

Yasa Değişikliği'nde, 5411 Sayılı Bankacılık Kanun'u madde 79, 80 ve 81'de yer alan düzenlemelere paralel olarak ödeme ve elektronik para kuruluşlarının kendi aralarındaki müşterek ihtiyaçların karşılanması, mesleki faaliyetlerinin kolaylaştırılması benzeri amaçlara hizmet etmesi için Türkiye Ödeme ve Elektronik Para Kuruluşları Birliği kurulmasına ve bu birliğe üyeliğin zorunlu olacağına ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir.

Sektörün ihtiyaçlarına paralel olarak iki başlı düzenleme ve kontrol mekanizmasının da sektörün değişkenliğine uyum sağlayamaması nedeniyle Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası ("TCMB") çatısı altında toplanması ihtiyacı da gündeme gelmiştir. Hatırlanacağı üzere Kanun'un hazırlık sürecinde büyük ölçüde TCMB rol almış, TCMB'nin hazırladığı mevzuatın uygulaması ise Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'na ("BDDK") bırakılmıştı. Bu durumun da olumsuz etkileri göz önünde bulundurularak Kanun'daki bütünlüğü sağlamak üzere BDDK'ya ait yetkiler TCMB'ye verilmiştir. TCMB'nin denetim gözetim faaliyetlerinin etkinliğinin artırılması hedeflenmiş, Yasa Değişikliği ile getirilen düzenlemeler için TCMB tarafından ikincil mevzuat düzenlemeleri de gerçekleştirileceği geçici 3. maddede belirtilmiştir.

İşbu Bilgi Notu'nda hukuki detaya girilmeden özet olarak Yasa Değişikliği'nin getirdiği düzenlemelere yer verilecektir. Daha detaylı bilgi ve özel nitelikteki sorularınız için bizimle iletişime geçmenizi rica ederiz.

Düzenleme ile Kanun'da Meydana Gelecek Değişiklikler

1. Yasa Değişikliği'nin yürürlük tarihi

- Yasa Değişikliği'ndeki; Türkiye Ödeme ve Elektronik Para Kuruluşları Birliği'ne ("Birlik") ilişkin hükümlerin 22.05.2020 tarihinde, diğer hükümlerin ise 01.01.2020 tarihinde yürürlüğe girmesine karar verilmiştir.

2. Geçiş Süreci

- Yasa Değişikliği ile gerçekleştirilecek düzenlemelere uygun çalışmalar TCMB tarafından yapılmaya kadar 01.01.2020 önce çıkarılmış BDDK düzenlemeleri ile Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu ("Kurul") kararları uygulanmaya devam olunacaktır.
- Yeni bir düzenleme yapılmaya kadar Yasa Değişikliği öncesinde çıkarılmış BDDK düzenlemelerinde BDDK ile Kurula yapılan atıflar TCMB'ye yapılmış sayılarak uygulanacaktır.
- Yasa Değişikliği'ne uygun yönetmeliklerin 01.01.2021 tarihine kadar hazırlanarak yürürlüğe konulacağı belirtilmiştir.

3. Faaliyet izni

- Ödeme ve elektronik para kuruluşlarına ilişkin faaliyet izni başvurularının 01.01.2020 tarihi itibarıyla BDDK yerine TCMB'ye yapılacağı ve TCMB tarafından değerlendirileceği belirtilmiştir. Aynı şekilde faaliyet izni iptalleri de TCMB tarafından değerlendirilecektir.
- 01.01.2020 tarihi itibarıyla yürürlüğe girecek olan Kanun'un 12. maddesinin 1.fıkrasının (f) ve (g) bentlerinde yer verilen;
  - i. Ödeme hizmeti kullanıcısının isteği üzerine başka bir ödeme hizmeti sağlayıcısında bulunan ödeme hesabıyla ilgili sunulan ödeme emri başlatma hizmeti,
  - ii. Ödeme hizmeti kullanıcısının onayının alınması koşuluyla, ödeme hizmeti kullanıcısının ödeme hizmeti sağlayıcıları nezdinde bulunan bir veya daha fazla ödeme hesabına ilişkin konsolide edilmiş bilgilerin çevrimiçi platformlarda sunulması hizmeti,

ödeme hizmetlerini sunmakta olup Kanun kapsamında ihdas edilen ödeme kuruluşu kategorisine dahil edilebilecek olan kuruluşlara, Kanun kapsamında TCMB tarafından çıkarılacak ilgili yönetmeliklerin yayımı tarihinden başlayarak bir yıl içinde TCMB'ye başvurarak gerekli izinleri alma zorunluluğu getirilmiştir.

4. TCMB'nin gözetim faaliyetlerinin arttırılması

- Yasa Değişikliği'nde TCMB'nin gözetim yetkisi; sistem işleticisi, sistem katılımcıları, mutabakat kuruluşu, bağlantılı diğer sistemler ile dış hizmet sağlayıcıları gibi faaliyetleri sistemin çalışmasıyla ilgili tüm tarafları kapsayacak şekilde genişletilmiştir.

5. Ödeme hizmetleri tanımındaki değişiklikler

- TCMB, Ödemeler alanında toplam büyüklük ve etki alanı açısından belirleyeceği seviyeye ulaşan diğer tüm işlem ve hizmetleri ödeme hizmeti olarak tanımlayabilecektir.
- TCMB, Kanun'un 12/2-h hükmünde yer alan ve ödeme hizmeti olarak değerlendirilmeyeceği belirtilen sadece ödeme aracını çıkarmanın iş yerinde, sınırlı bir hizmet sağlayıcı ağında ya da sınırlı bir mal veya hizmet çeşidi için ödeme aracını ihraç eden ile yapılan ticari bir anlaşma çerçevesinde gerçekleştirilen mal veya hizmet alımında kullanılabilen araçlara ilişkin işlemlerin toplam büyüklük ve etki alanı açısından TCMB tarafından belirlenecek seviyeye ulaşması durumunda, Kanun kapsamında ödeme hizmeti olarak değerlendirilmesine karar verebilecektir.
- TCMB, Kanun'un 12/2-b hükmünde yer alan ve ödeme hizmeti olarak değerlendirilmeyeceği belirtilen Ödeme işleminin, gönderen ya da alıcı namına mal veya hizmet pazarlığına ya da alım satımına yetkili olan ticari temsilci aracılığıyla yapılması işlemlerin toplam büyüklük ve etki alanı açısından TCMB tarafından belirlenecek seviyeye ulaşması durumunda, Kanun kapsamında ödeme hizmeti olarak değerlendirilmesine karar verebilecektir. Bu düzenleme yasa tasarısında yer almayıp Yasa Değişikliği'nde yer almıştır.
- TCMB, aynı şekilde elektronik parayı ihraç eden kuruluşun sadece kendi mağaza ağında, sadece belirli bir mal veya hizmet grubunun satın alınmasında veya yapılan bir anlaşma sonucunda sadece belirli bir hizmet ağında kullanılabilen ön ödemeli araçlar ile yapılan işlemlerin toplam büyüklük ve etki alanı açısından TCMB tarafından belirlenecek seviyeye ulaşması durumunda, bu Kanun kapsamında değerlendirilmesine karar verebilecektir.
- 01.01.2020 tarihinde yürürlüğe girecek Kanun'un 12. maddesinin 1.fıkrasının (f) ve (g) bentlerinde yer verilen;
  - i. Ödeme hizmeti kullanıcısının isteği üzerine başka bir ödeme hizmeti sağlayıcısında bulunan ödeme hesabıyla ilgili sunulan ödeme emri başlatma hizmeti,
  - ii. Ödeme hizmeti kullanıcısının onayının alınması koşuluyla, ödeme hizmeti kullanıcısının ödeme hizmeti sağlayıcıları nezdinde bulunan bir veya daha fazla ödeme hesabına ilişkin konsolide edilmiş bilgilerin çevrimiçi platformlarda sunulması hizmeti,ödeme hizmetleri PSD-II'de ödeme emri başlatma (PIS) ve hesap bilgileri sağlama (AIS) olarak yer almakta olup, hizmet içeriği bakımından açık bankacılığa Yasa Değişikliği ile adım atıldığını açıkça ortaya koymaktadır.

6. Özellik gösteren ödeme hizmetleri

- 01.01.2020 tarihi yürürlüğe girecek Kanun'un 12. maddesinin 1.fıkrasının (f) ve (g) bentlerinde yer verilen;
  - i. Ödeme hizmeti kullanıcısının isteği üzerine başka bir ödeme hizmeti sağlayıcısında bulunan ödeme hesabıyla ilgili sunulan ödeme emri başlatma hizmeti,
  - ii. Ödeme hizmeti kullanıcısının onayının alınması koşuluyla, ödeme hizmeti kullanıcısının ödeme hizmeti sağlayıcıları nezdinde bulunan bir veya daha fazla ödeme hesabına ilişkin konsolide edilmiş bilgilerin çevrimiçi platformlarda sunulması hizmeti,ödeme hizmetleri Kanun'da özellik gösteren ödeme hizmetleri olarak tanımlanmıştır.

- Bir ödeme hizmeti sağlayıcısındaki verilerin bu hizmetleri sunan ödeme kuruluşları ile paylaşılmasına ilişkin her türlü usul ve esasın TCMB tarafından belirlenecektir.
- (g) bendinde yer verilmesi planlanan ödeme hizmetini sunan ödeme kuruluşları için Kanunda ön görülen pay senetlerinin nakit karşılığı çıkarılması, tamamının nama yazılı olması ve asgari sermaye yükümlülüğü şartlarının aranmayacaktır.

7. Ödeme hizmeti kapsamında alınacak ücret, masraf, komisyon ve diğer menfaatler

- TCMB, Yasa Değişikliği ile ödeme hizmeti kapsamındaki belirli bir işlem türüne ilişkin olarak herhangi bir isim altında işlemin taraflarından birinin aldığı ücret, masraf, komisyon ve diğer menfaatlerin nitelikleri ile azami miktar ya da oranlarını tespit etmeye, bunları kısmen veya tamamen serbest bırakmaya yetkili kılınmıştır.

8. E-para kuruluşlarının kredi verme faaliyetlerine ilişkin düzenleme

- Bilindiği üzere değişiklik öncesi Kanun kapsamında ödeme ve elektronik para kuruluşlarının kredi verme faaliyetinde bulunamamaktadır. Yasa Değişikliği ile Kanun'un madde 14/4 hükmünde ödeme kuruluşları için ödeme hizmetleri ile ilgili olarak yürütülen faaliyetlerin kredi verme faaliyeti kapsamına girip girmediğinin tespitinin TCMB tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği hususu elektronik para kuruluşları için de düzenlenmiştir.

Böylelikle elektronik para kuruluşunun, ödeme hizmetleri ile ilgili yürüttüğü faaliyetlerin kredi verme faaliyeti kapsamına girip girmediği de TCMB tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenecektir.

9. İhlal halinde uygulanacak cezalarda değişiklik

- Kanunda ve bu Kanuna dayanılarak çıkarılacak düzenlemelerde ve alınan kararlarda yer alan ve ayrı bir cezai yaptırım öngörülme-yen hususlara aykırı davranan ve sistem işleticisi veya ödeme hizmeti sağlayıcısı olarak faaliyet gösteren tüzel kişiler hakkında Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu tarafından verilen idari para cezalarının, Yasa Değişikliği ile TCMB Yönetim Komitesince verileceği belirtilmiş ve ceza tutarları ceza alt limiti 20.000,-TL iken 40.000,-TL, ceza üst limiti 500.000,-TL iken 900.000,-TL olarak yeniden değerlendirilme oranına göre güncellenmiştir.
- TCMB'nin anonim şirket olması ve idari para cezası düzenlemesi bakımından istisna tanınması, beraberinde bu cezalara karşı başvurulacak görevli mahkemenin hangisi olacağı sorusunu da beraberinde getirmiştir. Yasa tasarısında buna ilişkin düzenleme yer almazken Yasa Değişikliği'nde görevli mahkemenin idare mahkemesi olduğuna yer verilmiştir.

10. Türkiye Ödeme ve Elektronik Para Kuruluşları Birliği

- 5411 Sayılı Bankacılık Kanun'u madde 79, 80 ve 81'de yer alan düzenlemelere paralel olarak ödeme ve elektronik para kuruluşlarının kendi aralarındaki müşterek ihtiyaçların karşılanması, mesleki faaliyetlerinin kolaylaştırılması, mesleğin genel faaliyetlere uygun olarak gelişmesinin sağlanmasını, meslek mensuplarının birbirleriyle ve ödeme hizmeti kullanıcılarıyla ilişkilerinde dürüstlüğün ve güvenin hakim kılınmasını, mesleki disiplin ile ahlakın korunması amaçlarına hizmet etmesi için Türkiye Ödeme ve Elektronik Para Kuruluşları Birliği kurulmasına ve bu birliğe üyeliğin zorunlu olacağına ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir.

- 01.01.2020 tarihinden önce faaliyette bulunan ödeme kuruluşları ile elektronik para kuruluşlarına Birlik'in faaliyete geçtiği tarihi izleyen bir ay içinde, ki ilgili maddenin yürürlük tarihi 22.05.2020 olduğu göz önünde bulundurulduğunda 2020 Temmuz sonu Ağustos başı olarak değerlendirilebilecek olup, 01.01.2020 tarihinden sonra faaliyet izni alan ödeme kuruluşları ile elektronik para kuruluşlarına faaliyet izni aldıkları tarihten itibaren 1 ay içinde Birlik'e üye olma zorunluluğu getirilmiştir.

11. Güncel Durum ve Son Not

Yasa Değişikliği ile gerçekleştirilen yeniliklerden en dikkat çeken, Bankaların Bilgi Sistemleri ve Elektronik Bankacılık Hizmetleri Hakkında Yönetmelik Taslağı ile ilk adımı atılan açık bankacılığa, ödeme emri başlatma (PIS) ve hesap bilgileri sağlama (AIS) ödeme hizmetleriyle Kanun'da yer verilmesi oldu.

Kanun'da istisna sayılan hallerin işlem hacimlerine ve Kanun'da yer almayan uygulamaların işlem hacmi veya işleyişine göre TCMB'nin bunları ödeme hizmeti olarak değerlendirebileceği belirtilerek ödeme hizmetinin sınırlarına Yasa Değişikliği ile esneklik kazandırılmıştır.

Ödeme kuruluşları ve elektronik para kuruluşlarının faaliyetlerinde çeşitlilik yaşanması bakımından Yasa Değişikliği'nin etkileri 2020 yılının ilk yarısı itibariyle görülmeye başlanacaktır.

Başta da belirttiğimiz üzere bu bilgi notu kapsamında önemli gördüğümüz temel hususlara yer verilmiş olup detaylı bilgi talebi ve özel sorularınız için bizimle iletişime geçmenizi rica ederiz.